

8.11.2010

Oikeusministeriölle

**LAUSUNTO ÄÄNIOIKEUSIKÄRAJATYÖRYHMÄN RAPORTISTA ”NUORTEN ÄÄNI – AIKUISTEN UURNA?”
(MIETINTÖJÄ JA LAUSUNTOJA 49/2010)**

Suomen Vanhempainliitto esittää kunnioittavasti pyydettyinä lausuntonaan äänioikeusikärajatyöryhmän raportista ”Nuorten ääni – aikuisten uurna?” seuraavaa:

Äänioikeusikärajatyöryhmän tehtävänä oli selvittää edellytyksiä äänioikeusikärajan alentamiselle 16 vuoteen kunnallisvaaleissa sekä äänioikeusikärajan alentamisen haittoja ja hyötyjä. Suomen Vanhempainliitto katsoo, että on työryhmä on valottanut erinomaisesti äänioikeusikärajan säilyttämisen/alentamisen eri puolia ja työryhmän raportti on perusteellinen ja selkeä.

Suomen Vanhempainliitto on erittäin huolestunut nuorten vähäisestä kiinnostuksesta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Äänestysaktiivisuus on alhaisinta nuorimmissa ikäryhmissä. Myös nuorten osuus vaaliedokkaista ja valituista on pieni.

Lasten ja nuorten osallisuutta on pyritty viime vuosina vahvistamaan kouluissa ja kunnissa. Koulujen oppilaskuntatoimintaan, kuntien nuorisovaltuustoihin, nuorisofoorumeihin ja lasten parlamentteihin osallistuu kuitenkin vain pieni osa nuorista. Suomen Vanhempainliitto katsoo, että nyt tulisi hakea erityisesti sellaisia osallistumisen ja vaikuttamisen kanavia, jotka koskettavat ja aktivoivat kaikkia nuoria.

Suomen Vanhempainliitto pitää äänioikeusikärajan alentamisen puolesta esitettyjä perusteluja merkittävänä ja kannattaa äänioikeusikärajan alentamista väliaikaisesti 16 vuoteen kunnallisvaaleissa koko maassa. Vanhempainliitto kannattaa kunnallisvaalien ikärajan alentamisen kokeilua maanlaajuisesti ennen pysyvän päätöksen tekemistä.

Suomen Vanhempainliitto uskoo, että äänioikeusikärajan alentaminen vahvistaa nuorten kiinnostusta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja poliittiseen päätöksentekoon. Tutkimusten mukaan suomalaisten nuorten koulusta saamat yhteiskunnalliset tiedot ja taidot ovat erittäin hyvät. Äänioikeuden alentamisen myötä tiedot ja taidot voisivat muuttua konkretiaksi ja äänestäminen voitaisiin kytkeä nykyistä paremmin koulujen demokratia- ja kansalaiskasvatukseen. Äänioikeuden alentaminen ja koulujen demokratia- ja kansalaiskasvatus vahvistaisivat toinen toisiaan.

Tutkimusten mukaan suomalaisissa kodeissa puhutaan politiikasta erittäin vähän. Suomen Vanhempainliitto uskoo, että nuoren äänioikeuden saavuttaminen aktivoi yhteiskunnallista keskustelua kodeissa. Kun äänioikeusikäraja on 18 vuotta, yhteiskunnallinen keskustelu aktivoituu kodeissa liian myöhään. Täytettyään 18 vuotta nuoret ovat irtautumassa vanhemmistaan ja osa heistä asuu jo kodin ulkopuolella. Äänioikeusikärajan alentaminen vahvistaisi kodeissa käytävää yhteiskunnallista keskustelua: 16-vuotiaat ovat vielä eri tavalla kodin piirissä kuin 18-vuotiaat.

Äänestysaktiivisuustilastojen mukaan 18-vuotiaat ensikertalaiset äänestävät ahkerammin kuin 19–24-vuotiaat. Ensimmäisessä äänestyskerrassa on mukana uutuuden viehätystä, mutta ilmiö kertonee lisäksi äänestämisen jälkeisestä pettymyksestä. Yhteiskunnallinen ja poliittinen päätöksenteko ja sen tekijät jäävät nuorten ulottumattomiin. Äänioikeusikärajan alentamisen ohella on oleellista pohtia muita keinoja, joilla poliittista päätöksentekoa ja nuoria kansalaisia saataisiin lähemmäksi toisiaan.

Kuten työryhmän raportissakin todetaan, äänioikeusikärajan mahdollinen alentaminen edellyttää laajoja tukitoimia. Koululla on keskeinen tehtävä nuorten politiikkatietämyksen tukemisessa. Myös nuorisotoimi, järjestöt ja vaalitiedottaminen voivat tukea nuorten äänestämistä. Suomen Vanhempainliitto painottaa, että kotien keskeistä merkitystä ei tule unohtaa. On tarpeen pohtia keinoja, joilla vanhempia kannustetaan käymään nykyistä aktiivisemmin yhteiskunnallista keskustelua lastensa kanssa.

SUOMEN VANHEMPAINLIITTO RY

Tuomas Kurttila
Toiminnanjohtaja

Tuija Metso
Erityisasiantuntija